

ЗАПОВЕД

№2

Козлодуй, 15.09.2015 г.

На основание чл 181 от КТ, съгласно Указание на МОН за организация и управление на УВР

УТВЪРЖДАВАМ и НАРЕЖДАМ:

През учебната 2015/2016 г. щатните служители, лектори и всички ученици да спазват

ПРАВИЛНИК

За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

I. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището.

II. Разработен на основание на КТ, закона за здравословни и безопасни условия на труд, инструкция за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на Народната просвета на МОН от 05.07.1996г. и Указание на МОН по прилагане на инструкцията.

III. Правилникът се отнася за всички участници в учебно-възпитателния процес и трудова дейност (ученици, учители и друг персонал) и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на ВУВОТ.

IV. Настоящият правилник, Правилник за дейността в училището и Правилник за вътрешния трудов ред важат до приемането на нови.

V. Правилникът се актуализира при въвеждане на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ I

Област и ред за прилагане на правилника

1. Правилникът се отнася за учениците, педагогическия и непедагогическия персонал в СОУ „Христо Ботев”, както и за лицата, които по различни поводи се намират в училищната сграда, площадки, терени и др.
2. За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на възпитанието, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.
3. Отговорност за изпълнението на правилника носи училищното ръководство и всички работещи в училището.

РАЗДЕЛ II

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учащите за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

Училищно ръководство

1. Училищното ръководство е длъжно да осигурява на учениците напълно безопасни условия за работа;

Задължения на директора:

Директорът на СОУ „Христо Ботев” гр. Козлодуй на основание инструкция за изискванията за БУВТОТ в системата на Народната просвета:

- Осъществява взаимодействие и координация с органите на Министерството на труда и социалните грижи, Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи, Министерството на околната среда, отрасловите министерства и ведомства и местните органи на държавната власт в дейността си по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
- Осигурява и организира ежегодни профилактични прегледи на персонала в СОУ „Христо Ботев” Козлодуй
- Организира регистрирането, отчитането и анализирането на злополуките и професионалните заболявания по установения в Република България ред.
- Незабавно уведомява регионалните инспекторати на Министерството на образованието, науката и технологиите, регионалните инспекции по труда, органите на Министерството на вътрешните работи, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход злополуки и на тежки аварии.
- В края на учебната година педагогическият съвет или съответният орган за управление на обслужващото звено анализира безопасността на възпитанието, обучението и труда и предприема мерки за подобряването ѝ.
- Контролира спазването на изискванията по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и отговаря за тяхното изпълнение
- Със заповед на директора ежегодно се създават комисии за:
  - проверка безопасността на всички уреди, съоръжения и уреди по физкултура;

- проверка на ел. уредите, инсталациите, противопожарните кранове, гръмоотводите с оглед противопожарната охрана и охраната на труда;
- комисиите по точка 2 до 15 септември извършват проверката и съставят протоколи, с чието съдържание се запознава ПС.
- Със заповед на директора се определя учител - ръководител, отговорник за безопасно поведение при извършване на организиран дейност извън училище и се определят задълженията му и отговорностите му.

Задължение на пом. директор по УД по осигуряване на БУВОТ

1. Да контролира спазването на Правилника за осигуряване на безопасните условия на възпитание, обучение и труд, графика и задълженията на дежурния учител
2. Да съблюдава нормалното протичане на учебните занятия, при необходимост да размества седмичното разписание след съгласието на Директора и своевременно да уведоми учителите.
3. Съвместно с дежурния учител, домакина на училището, работника по поддръжка, и ел. техника, помощник директора провежда ежеседмичен контрол върху състоянието на класни стаи по отношение на безопасни условия и санитарно-хигиенни изисквания. Резултатите от тази проверка се записват в специална книга.
4. Да оказва съдействие за реализиране на всички мерки, свързани с осигуряване на безопасността и опазване здравето на учениците и учители в случаи на аварии и природни бедствия.
5. Дежурния помощник директор да контролира спазването на пропускателния режим в сградата.

Задължение на завеждащ АС

1. Съгласно длъжностна характеристика завеждащ АС да извършва видовете инструктаж своевременно
2. Завеждащ АС да изисква поставянето на инструкции на всички работни места и предупредителни знаци по безопасност на труда и противопожарната охрана
3. Завеждащ АС да съхранява книгите за инструктаж и да изисква вярното точно и своевременно попълване на графите в книгите.
4. При възникнала ситуация — БДК - пожар или произшествия, застрашаващи здравето и живота на лицето, намиращи се в сградата и района на училището, уведомява директора и търси съдействие от МВР, РЗИ и др.
5. Задължено длъжностно лице, определено със заповед на директора на училището, осъществяващо координация и контрол по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд;

Педагогически персонал

1. В началото на учебната година и при извършване на ремонтни дейности класните ръководители и учителите запознават учениците с нормите за безопасност и условията на труд в класните стаи и кабинетите, коридорите, двора и всички учебни помещения в училището.
2. На първата родителска среща всички родители се запознават с настоящия правилник, с правилника за дейността на училището и пропускателния режим в училището.

3. При провеждане на спортни игри, походи, състезания и други извънучилищни дейности класните ръководители и учителите задължително инструктират учениците за поведението им като състезатели, участници в похода, пешеходци или пътници в транспортни средства.
4. Списъците на учениците, заминаващи на поход, екскурзия и т. н. се предават на директора за утвърждаване след провеждане на задължителния инструктаж заедно с маршрутният лист за придвижване на групата.
5. Екскурзии се провеждат само с изправни и лицензирани моторни превозни средства.
6. При организиране на походи по възможност не се включват хронично болни ученици. Същите могат да участват в похода само след разрешение от лекар и писмено съгласие на родителите (или присъствието на родител на мероприятиято).
7. Преди провеждане на общински, регионални и национални спортни състезания, участниците - ученици задължително преминават през медицински преглед под ръководството на учителите по физическо възпитание или треньорите.
8. Преди провеждане на лабораторни упражнения учениците предварително се инструктират от преподавателя за безопасна работа.
9. Задължително се разглеждат теми по БД в ЧК.
10. След приключването на учебните занятия учителите задължително проверяват за забравени включени електрически уреди, учебно-технически средства и осветление.
11. Дежурните учители следят за нормалното придвижване на учениците по коридорите и стълбищата в училищната сграда и следят за поведението на същите в класните стаи, коридорите и стълбищата.
12. Ежегодно в края на учебната година ПС анализира безопасността на условията в училището и напоязва мерки за подобряването.

*Задължения на главния дежурен учител и дежурните учители – отговарят за спазване ежедневно на БУВОТ

1. Дежурните учители изпълняват задълженията си по график и в район съгласно заповед на Директора и на основание длъжностна характеристика
2. Преди започване на учебните часове и по време на междучасията главния дежурен учител и дежурните по коридорите носят отговорност за живота и здравето на учениците.
3. Преди началото на часовете дежурният екип от учители за деня прави оглед на кл. стаи и коридорите и сигнализира на ръководството за счупено имущество и опасности за живота и здравето на учениците.
4. Контролират дежурството на учениците в класните стаи, изискват спазване на реда и дисциплината в класна стаи и коридорите
5. Съдействат на класните ръководители при изясняването на обстоятелствата в случаи на повредено имущество.

6. Главния дежурен учител контролира протичането на дежурството. Приема заедно с пом.-директор УД учениците в сградата на училището от 7.00 – 7.25 ч.

*Задълженията на учителите преди започването на учебни занятия и след приключването им.

1. Учителите да бъдат на работните места в класните стаи и по кабинетите не по-късно от 1 минута след биенето на звънеца за започването на учебен час.
2. Учителите след биене на звънеца за край на последен уч. час да осигурят безопасното извеждане на учениците до входа на училището
3. Отговорност за безопасността на учениците по време на час носят учителите
4. В класните стаи, кабинетите, работилниците и физкултурния салон се допускат ученици само в присъствието на учител.
5. Забранява се оставянето на ученици в класни стаи по време на учебен час без присъствие на учител.
6. Учителят полага грижи за опазване на материално-техническата база и не допуска повреждането ѝ по какъвто и да е начин по време на час. При констатирани нередности той изолира достъпа на ученици и сигнализира за изправяне на повредите.
7. Да не се допуска учениците по време на час да извършват дейности и нарушават реда, дисциплината и хигиената в класна стая
8. По време на час, при възникване на бедствена ситуация - пожар, земетресение, наводнение и сигнал за авария да се спазват предварителните инструкции, с които учителите и учениците са запознати.
9. Учителите да не освобождават ученици от учебни занятия и да не провеждат учебен час с два класа едновременно без координация с ръководството на училището.

*Задължения на учителите при организиране на извънучилищни дейности по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

1. При провеждане на учебни дейности, свързани с напускане сградата на училището /СИП, учебни дейности при посещения на изложби, музей, концерти и др./ Учителите са длъжни да уведомят директора и да представят списък на участващите ученици.
2. Учителите поемат отговорност за безопасността на учениците по време на придвижването им до обекта и връщането им до училището.
3. При организиране на общо училищни дейности, разрешени със заповед на директора, свързани с напускане на града в който живеят учениците /екскурзии, походи, участие в семинари, състезания и др./ ръководителите са длъжни да представят на директора в десет дневен срок преди датата на провеждане, мястото и времетраенето на пребиваването, имената на учителите,отговарящи за

организиране безопасността на учениците по време на мероприятиято и списък с оставащите ученици заверен от медицинско лице.

4. Преди провеждане на подобни извън училищни дейности ръководителите или учителите - организатори са длъжни да проведат инструктаж по безопасност на движението и по безопасните условия на протичане на мероприятиято и да изискат от родителите писмена декларация за съгласие за участие на децата им, да проведат родителска среща на която да запознаят родителите с условията на пътуване, маршрут, престой.
5. Задължение на ръководители при организирането и придвижване на учениците. При организирането, придвижване на ученици да се спазват следните указания:
  - 5.1. Ръководителите събират учениците и провеждат кратък инструктаж в който подробно се обяснява маршрута на придвижване, казват се пътните транспортни средства, които ще се използват, уточняват се спирките за качване и слизване.
  - 5.2. Инструктажът задължително включва безопасност на движението по пътищата - обръща се внимание на поведение на учениците по време на пресичане на пътните платна.
  - 5.3. Ръководителите са длъжни да събират учениците в двора на училището и след приключване на мероприятиято да ги върнат в двора на училището.
  - 5.4. При придвижване на голям брой ученици да се осигури ритмичност с цел да не се предизвикват задръствания.

III. Непедагогически персонал (помощен и обслужващ персонал — работници и служители).

Всички са длъжни:

1. Да спазват установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълняват трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да се явяват на работа в състояние, което им позволява да изпълняват възлаганите им задачи и да не употребяват през работно време алкохол или друго упойващо вещество.
3. Да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на движението и противопожарната охрана.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършваната от тях работа или дейност.
5. Да поддържат реда, необходимата чистота, културна и приветлива обстановка на работното си място.
6. Да не предприемат по своя инициатива работа, с която не са запознати и не им е възлагана.
7. Да поддържат и повишават знанията и квалификацията си по безопасните методи на труд.
8. Периодично или за конкретен случай да се запознават с изискванията за безопасна работа, отнасящи се за работното място, на което работят.

9. Имат право да откажат изпълнението или да преустановят работата, когато възникне сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето им, като незабавно уведомят за това прекия си ръководител.

10. Имат право да откажат изпълнението на работа, за която не са инструктирани или нямат изискващата с правоспособност.

11. Задължително е да се явяват на периодични медицински прегледи или изследване, когато за това им е съобщено или в друг конкретен случай.

Задължения на чистачи

1. Да спазват нормите и изискванията за подържане на хигиената в училищната сграда, в определеният им район и смяна.
2. Да подържат винаги свободни входовете за евакуация в сградата на училището, съгласно противопожарните норми. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.
3. Да уведомят съответните длъжностни лица, домакин, помощник директора за всички случаи на аварии и повредено училищно имущество, които създават опасност за тяхното или на учениците и учители здраве, а така също и за възникналите трудови злополуки.
4. Да оказват съдействие за реализирането на всички мерки, свързани с осигуряване на безопасността и опазване здравето на хората в случай на аварии и природни бедствия
5. Да не допускат през зимата заледявания в района на училището като своевременно го почистват или поръсват със пясък, морска сол и др.
6. Чистачките задължително забърсват с влажна кърпа всяка сутрин преди началото на учебните занятия всички чинове, маси, бюра, пейки, первази и повърхности.
7. Преди началото на учебните занятия всички класни стаи, кабинети, учителска стая и канцеларии задължително се почистват и проветряват.
8. Класните стаи и кабинетите задължително се почистват след приключване на учебната смяна.
9. Класните стаи и кабинетите задължително се проветряват през всяко междучасие.
10. Коридорите и стълбищата в училищната сграда се забърсват от чистачите след всяко междучасие.
11. Санитарните помещения се почистват преди започване на учебните занятия, след всяко междучасие и след приключване на учебните занятия.
12. Чистачите измиват прозорците всяка ваканция. Тяхното почистване се извършва след внимателното им отваряне, а също на изправни маси или стълби.

13. Качването и слизането при почистване на прозорците или подмяна на осветителните тела става изключително внимателно при спазване на правилата за безопасност.
14. Училищният двор и спортните площадки се почистват всяка сутрин и след голямото междучасие.
15. Пердета, завеси, покривки се перат всяка ваканция.
16. След приключване на учебните занятия чистачите задължително проверяват за забравени включени електрически уреди, учебно-технически средства и осветление.
17. Обслужващият персонал изпълнява задълженията си по трудов договор и длъжностна характеристика само в работно облекло.
18. При пожар, земетресение, авария, стихийно бедствие и други, чистачите от първия етаж обезпечават отварянето на вратите и изходите за евакуацията на учениците.
19. Забранено е запалването на събраните отпадъци и листа в училищния двор и около него.
20. През есенно-зимния сезон стриктно се спазва планът за работа през зимни условия "План за осигуряване на нормален учебен процес през зимата" с оглед на безопасните и здравословни условия на труд.

Задължения на работника по поддръжка на сгради

1. Да спазва нормите, правилата и изискванията за безопасна работа , по която е обучен и инструктиран.
1. Да поддържа и повишава знанията и квалификацията си по безопасни методи на труд.
2. Да отстранява незабавно повредите на училищното имущество, които представляват опасност за живота и здравето на учениците.
3. Ежедневно да извършва оглед и текущи ремонти с цел осигуряване на безопасни условия на обучение и труд.
4. Да поддържа в изправност материалната база и оборудването в училище.
5. Да поддържа в изправност електроинсталацията и отоплителната система в училище и в стола към училището.
6. Ежедневно да извършва оглед на ел.инсталацията в сградата на училището и топлинните съоръжения в кухнята и текущи ремонти, ако се налагат такива. Ремонтите да отразяват в дневник, заверен от директора на училището.
7. Да отстранява незабавно повредите в ел.инсталацията с цел опазване на живота и здравето на учениците и останалия персонал.
8. Да оказва съдействие за реализиране на всички мерки, свързани с осигуряване на безопасността и опазване здравето на хората в случаи на аварии и природни бедствия

9. При подмяна на осветителни тела, ремонт на учебно-технически средства, съоръжения и други, те задължително се изключват от електрическата мрежа.
10. Ремонт на електрически табла се извършва само след централно изключване на електрическата мрежа.

Задължения на лицето, заемащо длъжността домакин

1. Да осигурява в срок наличието на технически средства за отстраняване на съществуваща опасност за живота и здравето на учениците и останалия персонал в училище.
2. Да осигурява необходимите хигиенни предпазни средства и работно облекло
3. Да осигурява необходимото противопожарно оборудване и следи за изправността на наличните противопожарни уреди и съоръжения. Резултатите от проверката да отбелязват в дневник, заверен от директора на училището.
4. Да поддържа в необходимото състояние наличните в училище индивидуални средства за защита.
5. Да оказва съдействие за реализиране на всички мерки, свързани с осигуряване на безопасността и опазване здравето на хората в случай на аварии и природни бедствия.
6. Леснозапалими материали се съхраняват от домакина на строго определени за целта места, безопасни за здравето и живота на учениците и трудовия колектив.

Задължения на учениците

1. По време на час ученикът е длъжен:
  - 1.1. Всеки ден да носи лична карта, бележник, необходимите му учебни помагала, за да бъде допуснат в училище
  - 1.2. Да присъства на всички учебни занятия съгласно седмичното разписание, график за СИП, за ФС и КИ
  - 1.3. Да не внася в училище опасни материали - спрейове, взривни запалителни материали, алкохол, цигари, наркотици, хладно оръжие и др. застрашаващи безопасността на околните

- 1.4. По време на час, при възникване на бедствена ситуация - пожар, химично или радиоактивно замърсяване, земетресение: наводнение или сигнал за авария даспазва указанията на преподавателя и предварителните инструкции, с които е запознат.
- 1.5. Да изслушва инструкциите и да спазва указанията на учителя при работа в кабинети, работилници, лаборатории – Инструкция № 1, 2, 3, 4, 5, 6
- 1.6. Да спазва заповед на Директора за влизане и обучение във физкултурния салон.
2. По време на междучасието ученикът е длъжен:
  - 2.1. Да използва разумно времето си за отмора, закуска, подготовка за следващия час и навреме да се придвижи към необходимия кабинет.
  - 2.2. Да не нарушава реда по време на почивка да не се държи по начин уронващ авторитета на учителите, останалите ученици и училището, да не създава конфликти и да не участва в побои.
  - 2.3. Да спазва разпоредбите на дежурния учител и график за класни стаи
  - 2.4. Дежурният ученик да изпълнява задълженията си и да сигнализира на дежурния учител за нередности:
  - 2.5. Да не играе с топка в класната стая и коридорите, с цел предотвратяване на злополуки и счупване на училищното имущество
  - 2.6. Да не сяда по перилата на прозорците и стъпалата, както и да не се пързала по стълбищните перила
  - 2.7. Да не пипа и уврежда електрически уреди, контакти, кабели, които са опасни за неговото здраве
  - 2.8. Да не тича по коридорите и в класните стаи
  - 2.9. Да не се катери по недовършени обекти, дървета и др. в двора на училището и около него.
  - 2.10. В сервизните помещения да затваря крановете на чешмите след използване
  - 2.11. Да пази усърдно украсата и имуществото в училище
  - 2.12. Да не идва в училище с ролери, кънки, велосипеди и мотопеди
  - 2.13. Да спазва пропускателния режим в сградата - Приложение 6
3. При промяна на седмично разписание ученикът е длъжен :
  - 3.1. Да изчака 15 мин. в класната стая, кабинета или работилницата за допълнителни указания
  - 3.2. Да не напуска района на училището по време на свободния час
  - 3.3. Да спазва указанията на учителя, или пом. директор, освободил класа
  - 3.4. Да спазва всички точки от 2
4. По време на спортни дейности ученикът е длъжен
  - 4.1 Да изпълнява стриктно указанията на учителите - отговорници
  - 4.2 Да следва предварително определения план
  - 4.3 Да не напуска самоволно спортното мероприятие, да не се отделя от групата без знанието и разрешението на ръководителя
  - 4.4 Да не руши МТБ в салона, съблекалните и на открито
  - 4.5 Да не употребява алкохол, цигари и упойващи вещества
5. По време на масови културни дейности, организирани от училището:
  - 5.1. Да изслуша внимателно инструктажа от учителите - организатори
  - 5.2. Да не се отделя от строя по време на придвижване до мястото на мероприятиято и връщане в училище
  - 5.3. Да не напуска самоволно мероприятиято и групата без знанието и разрешението на ръководителя
  - 5.4. Да опазва имуществото в помещението, в което се провежда мероприятиято

5.5. Да се върне с групата в училище, ако не е последен час, а ако е последен - да се прибере в къщи

6. По време на екскурзия ученикът е длъжен

- 6.1. Да изпълнява разпорежданията и указанията на ръководителите
- 6.2. Да не се отделя от групата без разрешение на ръководителя
- 6.3. Да спазва реда и плана на екскурзията
- 6.3. Да не посещава свои близки без разрешението на ръководителя
- 6.4. Да се яви на точно определено място и час, ако му е било разрешено да напусне групата
- 6.5. Да пази хигиена в превозното средство и не пречи с поведението си на водача и останалите в МПС
- 6.6. Да седи на мястото си и не се разхожда по време на движение на МПС
- 6.7. Да спазва правилника за движение по пътищата, като пешеходец
- 6.8. Да не се придвижва на автостоп
- 6.9. Преди провеждане на екскурзията ученикът и родителите му са запознати с изброените указания и удостоверяват с подписа си, че ученикът е инструктиран
- 6.10. Да не употребява алкохол, цигари и наркотични вещества

7. По време на поход ученикът е длъжен :

- 7.1. Да спазва инструктажа на учителя — отговорник, относно целта и маршрута на походът
- 7.2. Да се облече подходящо и според сезона
- 7.3. Да не се отклонява от групата без разрешението на учителя-отговорника
- 7.4. Да не употребява алкохол, цигари и наркотични вещества
- 7.5. Да не се отделя от групата при пресичане по път или шосе
- 7.6. Да не ползва ролери, велосипеди и мотопеди и др. превозни средства
- 7.7. Да спазва строго правилата за вътрешния ред в хижите/спалните помещения /
- 7.8. Да съблюдава строго определената маркировка на маршрута - лятна или зимна
- 7.9. При забелязани нередности незабавно да уведоми отговорника на похода
- 7.10. Да не се придвижва на автостоп

8. Всеки ученик удостоверява с подпис, че е инструктиран за безопасните условия на възпитание, обучение и труда в училище в тетрадката за инструктаж
9. Както по време на учебни занятия, така и по време на организирани дейности е забранено носенето на средства и вещества, застрашаващи безопасността на околните.
10. При възникване на бедствена ситуация по време на организирана дейност извън училище всеки ученик да изпълнява стриктно указанията на ръководителя.

Задължения на дежурните ученици

1. Дежурните ученици идват в училище 15 минути по рано от началото на часа
2. Дежурните ученици се грижат за опазване на училищната собственост, сигнализират на дежурния учител за нередностите и повреди на училищното имущество

3. Грижат се за хигиената, реда и дисциплината в класните стаи по време на междучасията.
4. Осигуряват необходимите уч. помагала за часа /по указание на учителя — карта, др. УТС/.

ГЛАВА ВТОРА

Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Работникът или служителът е длъжен да спазва правилата за безопасни и здравословни условия на труд при изпълнение на работата, за която се е уговорил.
2. Правилата за безопасни и здравословни условия на труд за съоръжения и работни места, се разработват и утвърждават от работодателя. Те не могат да противоречат на нормативните изисквания и се обявяват по подходящ начин на работните места.
3. Лица без необходимите знания и умения, предвидени в правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, не се допускат на работа.
4. При нарушаване правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд се носи отговорност.
5. При неизпълнение на задълженията си във връзка с осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд работодателят или съответното длъжностно лице подлежат на наказание.
6. Работодателят има право да налага дисциплинарни наказания за неспазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд.
7. Учителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на съоръжения и други, както и заети в дейности, които създават опасност за здравето и живота им, задължително се инструктират, обучават и полагат изпит по правилата за осигуряване на безопасни условия на труд.
8. Учителите разработват правила за безопасни условия на възпитание, обучение и труд по учебните предмети, по които преподават.
9. Учителите по физическа култура и спорт подготвят и изискват от училищното ръководство и помощния персонал извършването на ремонт на всички спортни уреди и пособия във физкултурния салон и училищния двор. Годността на същите се проверява от комисия, а тези, които не могат да се поправят, се бракуват.
10. При изпълнение на физически упражнения, особено на тези с по-сложен характер, да се съблюдават изискванията за помощ и пазене на учениците от страна на учителя.

11. Спортните уреди във физкултурния салон при ползване задължително се обезопасяват с постелки.
12. Забранява се влизането във физкултурния салон без присъствието на учител, качването и ползването на спортните уреди по време на учебен час от повече от един ученик, както и катеренето или висенето по баскетболните табла или рингове, футболните врати и по оградната мрежа на игрищата.
13. Спортни уреди и пособия да не се използват преди учителят да е разрешил работа с тях, а при работа с гюлета, гирички, топки, тояжки и други задължително да се спазват указанията на учителя за безопасността на всички ученици.
14. В часовете по физическо възпитание учениците са длъжни да бъдат в спортен екип и със спортни обувки /гуменки, кецове, маратонки/, съобразно изискванията на учителя. Не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при изпълнението на физически упражнения, както и ползването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат за нормалното провеждане на часа.
15. Учителите по физическа култура и спорт трябва да осигуряват добро предварително разгрътане с цел въвеждане на организма за предстоящата работа и предотвратяване опасността от травми.
16. Организацията, редът и дисциплината по време на занятията с задължение на всеки участник в учебния процес.
17. Учителите по физическо възпитание не носят отговорност за травми и наранявания по време на междучасията и при неспазване на указанията за безопасност.
18. В края на всяка учебна година комисия в състав по РАЗДЕЛ II, т.2 проверява състоянието на училищната сграда и всички съоръжения, физкултурни пособия, апарати, учебно-технически средства, уреди, осветителни и отоплителни инсталации, съставя протокол и прави предложения за ремонт или бракуване.
19. В началото на всяка учебна година комисия в състав по РАЗДЕЛ II, т.2 проверява състоянието на всички видове инсталации, съоръжения, готовността за започване на учебната и съставя протокол, който се предава на директора.
20. В началото на всяка учебна година класните ръководители по време на провеждане на първия учебен час на класа запознават учениците с настоящия правилник, а учителите при провеждане на първото занятие инструктират учениците във връзка с изискванията за безопасност при ползване на уреди, съоръжения, физкултурни пособия и други.
21. До началото на всяка учебна година задължително се отремонтират или бракуват всички уреди, съоръжения, учебно-технически средства и пособия, които не отговарят на условията за безопасност.
22. Задължително е спазването на изготвения план за работа при зимни условия, като своевременно в началото на зимния сезон се осигуряват необходимите противопожарни средства, сол, пясък, луга, лопати и кирки.
23. При извършване на ремонтни дейности в училищната сграда директорът издава заповед за стриктно спазване на правилата за безопасност до неговото приключване.

24. При станала злополука незабавно се уведомява директора, медицинския специалист, и родителите на ученика или близките на служителя или работника.

25. Учениците са длъжни да опазват своите вещи по време на учебните занятия и междучасията. Учителите не носят отговорност за изгубени вещи.

26. Дежурните учители за деня извършват превантивен контрол по спазване на правилата за безопасност. При нарушаването им от ученици незабавно се уведомява класния ръководител или училищното ръководство.

РАЗДЕЛ I

Изисквания към съоръжения и работни места за безопасна работа

1. Да се извършва от помощния персонал навременно и редовно почистване и измиване на физкултурния салон, съблекални и спортни площадки.
2. Във физкултурния салон се влиза само организирано и с чисто игрално облекло.
3. Преди започването на учебния час по физическо възпитание се забранява разместването и изнасянето на спортния инвентар и ползването му без разрешението на учителя.
4. Кабинетите и лабораториите по химия, физика и биология трябва да имат в непосредствено съседство хранилище.
5. Пространството, в което постоянно действат или периодично възникват опасни за здравето на човека фактори, е опасна зона за увреждане, която може да бъде постоянна или променлива.
6. Учебните кабинети, лаборатории, физкултурния салон и други подобни, трябва да бъдат напълно механично, електро - и пожарообезопасени.
7. Задължително е спазването на изискванията на ПБТ и инструкциите за безопасна работа, с които учениците трябва да бъдат запознати.
8. Всички учебно-технически средства да се използват по своето предназначение и съобразно изискванията по БХТ.

РАЗДЕЛ II

Хигиенни и здравословни изисквания за работните места и за учебната дейност на учениците

1. Общи изисквания

Учебните кабинети, лаборатории, физкултурни салони и други подобни трябва да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделните фактори -микроклимат,

осветление / естествено и изкуствено/, вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и други.

II. Микроклимат - температура, влажност и скорост на въздуха. Отопление и вентилация.

1. Хигиенните изисквания към микроклиматичните параметри на въздуха в работните помещения да отговарят на БДС.
2. Да се спазват оптималните норми на работните места за температура и скорост на въздуха в зависимост от категорията работа и периода на годината.
3. Когато поради технически или други причини не е възможно да се осигуряват оптималните норми, да се спазват допустимите норми за:
  - температура и скорост на въздуха през студения период;
  - относителната влажност на въздуха на постоянните работни места между 30 и 75 %;
  - скорост на въздуха на постоянните работни места през топлия период.
4. Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които не трябва да влошават микроклимата.

Естествено и изкуствено осветление

1. Всички помещения, независимо от времето на пребиваване в тях, трябва да бъдат осигурени с естествено осветление.
2. Помещенията, в които е обективно доказана невъзможността да се осигурят нормите за естествено осветление, трябва да се осветяват през деня със смесено осветление.
3. Естественото осветление трябва да бъде странично, горно или комбинирано и да осигурява хигиенните изисквания съобразно БДС 1786-84.
4. Аварийното и евакуационното осветление трябва да се захранват от независим източник на напрежение или да се превключват автоматично към него при внезапно изключване на работното осветление.

Санитарно-битово осигуряване

1. Територията на училището и дворните площи да се поддържат чисти, а отпадъците да се събират на определените за целта места.
2. За осигуряване на личната хигиена на работниците и служителите да се осигурят санитарно-битови помещения.
3. Да се поддържат в добър вид съблекалните, помещенията с душеве и умивалници, помещенията за почивка, тоалетните и в изправност шкафчетата, душовете, бойлерите и други.
4. Да се спазва от всички педагогически, непедagogически персонал и ученици, въведеният режим за труд и почивка.

5. Кабинетът на медицинския специалист да бъде обзаведен и оборудван с необходимите средства и медикаменти за оказване на първа помощ.
6. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на педагогическия и непедагогическия персонал и на учениците съобразно санитарните норми и изисквания се осигуряват от директора на учебното заведение.

Водоснабдяване и канализация

1. Училищната сграда да бъде осигурена с необходимите количества вода за хигиенино-санитарни, питейно-битови и противопожарни нужди.
2. Да се поддържат в изправност водопроводната инсталация и канализационната система.

Карти за условията на труд

1. Да се извърши оценка за условията на труд от оторизирана служба по трудова медицина, като същите се определят чрез данните от съществуващи паспорти на условията на труд и от други измервания и оценки, с давност не по-голяма от 3 години и да се извършват от специализирани лаборатории.
2. Контролът по измерването на елементите от условията на труд се осъществява от контролните органи на МЗ и МТСГ.
3. За всяко работно място, работна зона на учениците да се състави карта за условията на труд с параметрите на работната среда.

РАЗДЕЛ III

Противопожарна охрана

Създаване на условия за недопускане на пожари

1. Изготвена е противопожарна Наредба, е утвърдена от директора на учебното заведение.
2. Противопожарната Наредба да се спазва от всички задължително.
3. Да се извършва постоянен контрол по спазване на противопожарната Наредба от назначеното длъжностно лице и училищното ръководство- директор, пом. директор
4. В Наредбата са включени следните раздели:
  - противопожарни изисквания към помещенията;
  - помещения за учебно-възпитателна дейност.

5. Да се извършва постоянен контрол от пом. директор УД и АСД по ползването на електронагревателните и отоплителни уреди. При спиране на електрическия ток да се ползват само електрически фенерчета или газови лампи.
6. Отоплителните уреди /радиатори/ да бъдат монтирани правилно и безопасно.
7. Леснозапалимите течности в лабораториите да се съхраняват в метални шкафове.
8. В коридорите и по стълбищата да не се съхраняват маси, чинове или друг инвентар.
9. Изходите за евакуация да се поддържат годни за използване.
10. В таванските и избените помещения да не се складират леснозапалими материали, да бъдат заключени и да няма свободен достъп до тях.
11. Противопожарните уреди и съоръжения да се поддържат в изправност и годност за ползване.- отг. домакин
12. Да се спазват най-строго изискванията за пожарна безопасност при извършване на заваръчни и други огневи дейности.
13. Да се изготви план за евакуация на учениците при пожар, същият да бъде поставен на видно място в училищната сграда на всеки етаж и да се проиграва веднъж на учебен срок през учебната година.

Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия - тържества, вечери и други.

1. Помещенията за масово събиране на хора в учебното заведение са актовата зала, физкултурен салон, стол, учителска стая и други.
2. Помещенията, в които се провеждат масови събирания, трябва да бъдат от I или II степен на пожароустойчивост. Трябва да имат най-малко два изхода за навън и спазени всички други изисквания за евакуацията на хора.
3. Не се допуска употребата на синтетични материали за облицовка на стени и тавани.
4. За провеждане на масово мероприятие трябва да бъдат осигурени всички необходими средства за пожарогасене.
5. През време на масовото мероприятие при учениците трябва да присъства представител на училищното ръководство, който да следи и отговаря за спазване на всички правила по противопожарната охрана.
6. При провеждане на масовото мероприятие е забранено: осъществяване на светлинни ефекти с използване на химически и други вещества, които могат да причинят пожар да се гаси напълно светлината в помещението разполагане на маси и, столове и други

предмети в помещението по начин, който ще затрудни бързото му напускане от присъстващите.

7. Украсата с електрически илюминации да се извършва само от правоспособен електротехник, който да спазва всички изисквания за електро- и пожаробезопасност.

РАЗДЕЛ IV

Работно облекло и предпазни средства

1. Предпазните средства и работното облекло се осигуряват съгласно реда и изискванията, определени в нормативните актове и се ползват само по предназначението им в работното време.
2. Изготвя се и се утвърждава списък на работните места и видовете работа, за които са необходими предпазни средства и работно облекло, като се определя видът, срокът на износването и условията на ползването им.
3. Разходите по доставката и поддържането на работното облекло и предпазните средства са за сметка на работодателя и от бюджета на учебното заведение.
4. До началото на всяка учебна година комисия, назначена със заповед на директора, проверява наличието, състоянието и годността наличните предпазни средства.
5. Да се поставят, където е необходимо, предупредителни знаци и надписи.

РАЗДЕЛ V

Правила и изисквания за безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории със съоръжения и други работни места и дейности – инструкции утвърдени от Директора

ИНСТРУКЦИЯ №1 ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ОБУЧЕНИЕ В ЧАСОВЕТЕ ПО ИНФОРМАТИКА И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

За обучение в кабинета по информатика и информационни технологии да се допускат само ученици, които са преминали първоначален инструктаж по БХТ и по утвърдената програма

Кабинета по информатика и информационни технологии да разполага със собствени средства за пожарогасене.

Кабинета по информатика и информационни технологии да бъде достатъчно осветен

За всеки ученик да има самостоятелно работно място

Задължително е наличието на отделно електроразпределително табло

Електрическата инсталация да бъде изправна и да отговаря на изискванията на ПУЕУ и Правилник по БТ.

Всички ползвани от учениците компютри, контакти, щепсели и др. ел.съоръжения да бъдат изправни и обезопасени

Включване и изключване на напрежението да става само от учителя, при съблюдаване на мелките за сигурност

Преди започване на занятието учителят да инструктира учениците по безопасни изисквания за провеждане на предстоящите задачи, като се акцентира на опасните моменти. Учениците да изслушат внимателно инструктажа

Не се допуска учениците да работят самостоятелно, без наблюдение от учител. Оставането на ученици по време на междучасие без наблюдение на учител не се допуска. При възникване у учениците на някакви неясноти след започване на работа, да спрат и да поискат съвет от учителя.

На учениците се забранява:

-да извършват поправка на компютрите и другите съоръжения в кабинета, да тичат в кабинета, да внасят храна и напитки в кабинета, както и да се хранят там:

Учениците са длъжни да спазват безупречен ред и чистота в кабинета и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на учебните занятия.

При работа с компютрите учениците да заемат правилно положение, като разстоянието от монитора да бъде по-голямо от 30 см.

Влизането и излизането от кабинета да става само в присъствието на учител и съгласно график, утвърден от Директора.

За безопасна работа в КИ и за изправността на МТБ отговаря учителя

.....

ИНСТРУКЦИЯ №2 ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В КАБИНЕТА ПО ХИМИЯ

1. Да се спазват изискванията на ПБТ в училищата и учебно-възпитателните заведения

2. За обучение в кабинета по химия да се допускат ученици, които са преминали първоначален инструктаж по БХТ по утвърдената програма.

3. В непосредствена близост да има хранилище за съхраняване на химикали, съдове и пособия. Влизането на ученици в хранилището е абсолютно забранено

4. Кабинета по химия да разполага с аптечка за първа помощ, която да се обзаведе по преценка на учителя-специалист и училищния лекар.

5. Кабинета по химия да разполага със собствени средства за пожарогасене.

6. Преди започване на лабораторните занятия учителят да инструктира учениците по безопасните методи на провеждане на предстоящите опити, като обърне внимание на опасните моменти. Учениците да изслушат инструктажа внимателно.

7. При възникване на някакви неясноти, работата веднага да се прекрати и да се потърси съвет на учителя.

8. Всяко повтаряне на опита или извършването на други опити да става само със знанието и съгласието на учителя

9. Учениците да извършват само безопасни за здравето и живота им опити.

Да бъдат приучени да работят точно и вярно с химически апарати, хим. вещества и стъклария.

10. Забранено е на учениците: -да опитват на вкус веществата

- да използват неизмити съдове

-да хващат реактивните стъкла и банки с мокри или сапунени ръце

-да насочват отворените на епруветките към хора или към собствените си лица да изнасят извън кабинета хим. вещества

-да донасят храна и да се хранят в хим. лаборатория

11. За безопасното протичане на лаборторното упражнение носи отговорност учителя- специалист

12. При работа с опасни вещества преподавателят да има предварително подписан от директора на училището документ за точните количества и след работа да се състави акт за изразходването им.

13. Опасните за живота и здравето на учениците вещества да се съхраняват в заключен и запечатан шкаф. На съдовете и банките да се поставя надпис ОТРОВА. Такива вещества са циановите, арсеновите, живачните, бариевите соли, серовъглерод, бруцин, бял и жълт фосфор

14. При екстрахиране с делителна фуния съществува опасност от изпръскване и експлозия. Делителната фуния се държи само за краищата, но не и за разширената част, в която е разтворителя. При изпускане на събраните пари, фунията се обръща с изпускателната тръба нагоре и кранчето се отваря леко.

15. При филтриране и промиване, трябва да се избягва разливането на течности

16. При случайно разливане на живак от термометър незабавно да се уведоми преподавателя и да се предприемат мерки за събирането му.

17. Лесно летливи течности- етери, естери, алкохоли, ацетон, серовъглерод, бензол и др. да се съхраняват на хладно и тъмно място

18. Забранено е смесването на бертолетова сол с орг. Вещества

19. Огнеопасни в-ва са етери, алкохоли, бензен, серовъглерод, бензол, ацетон, натриев преки др. се съхраняват в количество най-малко 1-2 кг. Съхраняват се в отделен шкаф с надпис ОГНЕОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

20. Леснозапалими и взривоопасни в-ва са бял фосфор, натрий, калий, рубидий, цезий, прах от цинк и алуминий, хлорати, перхлорати и др.

21. За да се гарантира пожарната безопасност трябва да се спазват следните основни правила:

- да няма наблизо открит огън и нажежени предмети
- абсолютно се забранява загръването им на пряк огън ел.нагреватели и ел.инсталацията да не дават искра
- в хранилището да не се съхраняват повече от 100 — 200g от лесно запалимите в-ва
- да не се съхраняват съвместно със силни окислители и с разяждащи в-ва огнеопасни в-ва
- да не се съхраняват съвместно с взривни в-ва да се съхраняват в метални шкафове горящи в-ва, които не са разтворими във вода не трябва да се гасят с вода

22. Във всяка хим.лаборатория трябва да има пожарогасител, сандък с пясък, азбестово одеяло
23. Всички учащи се трябва да бъдат запознати с начините за работа с пожарогасителни средства.
24. Когато се работи с органични разтворители се поддържа напълно затворена система на апаратурата
25. При работа с центрофуга се затяга здраво външният капак. Отварянето му става само след спиране на въртящата се система
26. Когато се работи с маслени бани не трябва да се надвишава пламната точка на маслото
27. При нагряване с нагревател под него се поставя подложка от азбест
28. Забранено е пренасянето на горяща спиртна лампа
29. Разяждащи разтвори да се пипетират само с автоматични пипети
30. Забранено е пренасянето и разливането на разяждащи и отровни хим. в-ва от учениците.Разреждането на сярна киселина от учениците да става само под наблюдение на учителя, като я наливат на тънка струя по стените на съда с хладка вода при едновременно разбъркване
31. Забранено е изливането на вода в съд със концентрирана, сярна киселина
32. Концентрираната киселина се неутрализират с основи,като преди това се разреждат с дестилирана вода. По същия начин се постъпва и с концентрирана основи
33. Взимането на алкални метали, техни окоси и хидрооксид да се извършва с пинсети.
34. Шишетата с бром, водороден прекис и други разяждащи течности да се отварят по подходящ начин по посока на местата където няма хора.
35. След приключване на работа ръцете да се измиват старателно
36. Бутилките с втечнени газове под налягане да се пазят от удар, механични повреди и нагряване
37. Мирисането на в-ва става по установения начин -чрез отклоняване на парите или газ с ръка с непълни гърди
38. В загрети течности над 100 градуса не трябва да се поставят пенза, акт,въглен и др. поради опасност от бурно кипене
39. Реактивните стъкла не трябва да се запълват повече от 2/3 от обема им.
40. Хим.в-ва трябва да се съхраняват в добре затворени банки със запушалка с шлиф снабдени с етикети, върху които е отразено наименованието, степен на чистота и концентрацията
41. Всеки реактив се поставя по точно определено място в съответствие със съвместимостта му с другите хим. в-ва
42. Абсолютно се забранява оставането на хим.в-ва без етикет
43. Хим. елементи и техните съединения се подреждат в зависимост от мястото и в ПС, а органични вещества по хомоложни редове. Едно до друго се подреждат само от една и съща група. Във веществата от различни групи се поставят на различни места. Това важи и за веществата от седма група.
44. Провеждането на лабораторни опити да става само в присъствието и под ръководството на учителя по химия.

.....

ИНСТРУКЦИЯ №3 ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В КАБИНЕТА ПО ФИЗИКА

1. Да се спазват изискванията на ПБТ в училищата и учебно – възпитателните заседания

2. За обучение в кабинета по физика да се допускат ученици, които са преминали първоначален инструктаж по БХТ и по ППО утвърдената програма
3. Кабинета да бъде достатъчно осветен и приспособен за бързо затъмняване при провеждане на специални опити
4. В непосредствена близост да има хранилище за съхраняване на уреди и друга апаратура
5. За всеки ученик да има самостоятелно работно място
6. Задължително е наличието на отделно електроразпределително табло с постоянен, променлив и трифазен ток, както и наличие на резервно осветление.
7. Електрическата инсталация да бъде изправна и да отговаря на изискванията на ПУЕУ и Правилника по БТ
8. Всички ползвани от учениците за опитна работа електроуреди, ел.съоръжения, инсталации, шнулове, контакти, щепсели, ел. лампи и т.н да бъдат изправни и обезопасени
9. Включването и изключването на напрежението за работните табла да става само от учителя, при съблюдаване мерките за сигурност
10. Преди започване на занятието учителят да инструктира учениците по безопасни изисквания за провеждане на предстоящите опити, като се акцентира на опасните моменти. Учениците да изслушват инструктажа внимателно
11. Не се допуска учениците да работят самостоятелно, без наблюдение от учител
12. Оставането на ученици по време на междучасие без наблюдение на учител не се допуска
13. При възникване у учениците на някакви неясноти след започване на работа, да спират и да поискат съвет от учителя
14. Всяко повторение на опита, както и извършване на други опити да става само с разрешение на учителя.
15. На учениците се забранява да извършват поправка на ел. уреди, ел. инсталацията, съоръженията в кабинета
16. Учениците са длъжни да спазват безупречен ред и чистота в лабораторията и всички правила за качествено и безаварийно провеждане на опитите.
17. За безопасното протичане на лабораторните занятия носи отговорност учителя-специалист

.....

ИНСТРУКЦИЯ №4 ЗА БЕЗОПАСНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ЧАСОВЕТЕ ПО ТРУД И ТЕХНИКА

I. Задължения на лицето, заемащо длъжността учител по труд и техника

1. Преподавателят по труд и техника да знае изискванията за безопасна работа и ползване на всички машини, съоръжения и инсталации, инструменти, приспособления и т.н., с които е обзаведено помещението по труд и техника
2. Оборудването в помещението да е подредено по удобен и безопасен за учениците начин.
3. За всеки ученик да има отделно работно място
4. Да не се допускат в часовете по труд и техника ученици, които не са преминали първоначален / общ / инструктаж срещу подпис
5. Да се провежда ежедневен инструктаж, преди всяко учебно занятие, като се обърне внимание на описаните моменти от работата на учениците
6. Преподавателят да включва и изключва машините и съоръженията от ел. мрежа, или съблюдават на мерките за сигурност

7. Да обучава учениците на правилна и безопасна работа, както и да ги инструктира или смяна на работата или работното място.
8. Преди започване на учебните занятия преподавателят е длъжен да провери състоянието на оборудването и инструментите, които ще се ползват от учениците /здравина, заточване, закрепване/. В случаи на неизправност, противоречащи на изискванията за безопасно ползване, да не разрешава работа с тези от тях.
9. По време на работа да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и начина по който ползват инструментите. При неспазване на изискванията да забранява работата.
10. Да знае всеки момент местопребиваването на всеки ученик от групата и каква работа извършва
11. Да дава ясни и недвусмислени нареждания, които не противоречат на действащите нормативни документи по ОТ
12. Да не възлага на учениците, несвойствени за тях задачи, като строго съблюдава физическа натовареност на всеки от тях.
13. Да не се допуска оставане на учениците в помещението за обучение по труд и техника без наблюдението на учител
14. При злополука да взема спешно мерки за оказване на медицинска помощ и да известява директора на училищата
15. Да се осигури достатъчно светлина и чист въздух в часовете
16. За безопасното провеждане на часовете по труд и техника носи отговорност учителя специалист

Б. Задълженията на учениците по време на часовете по труд и техника

1. Да изслушва внимателно инструктажа по БТ и ПО
2. Да се разписва в книгата с инструктажа в училище, с което удостоверява, че са им известни правилата и изискванията за БТ и се задължават най- стриктно да ги спазват
3. Да поддържат строг ред, чистота и висока култура на работното място
4. Да познава устройството и действието на машините, съоръженията, инсталациите, приборите, с които работят
5. Преди започване на работа да огледат внимателно работното си място и при забелязване на неизправности, веднага да уведомят преподавателя
6. През време на своята работа да я изпълняват с голямо внимание. Всяко разсейване, отклоняване на погледа, разговори и др. могат да доведат до трудови злополуки и нещастни случаи
7. Преди да напуснат работните си места, учениците са длъжни да предадат инструментите си почистени и в пълна изправност
8. При злополука веднага да съобщават на учителя, за да се вземат необходимите мерки за оказване на първа помощ на постралия

На учениците строго е забранено:

- самоволно да извършват работа, която не им е зададена от преподавателя
- да напускат или сменят работното си място да взема инструменти от съучениците си, да се пресягат през работните машини, да разговарят по време на работа
- да извършват поправки на ел. уреди, инструменти, ел. инсталации, работни машини, мебели и др.
- да се облягат и сядат върху предпазните капаци на машините, ограденията за обезопасяване да разхвърлят безразборно обработените предмети на работното им място

.....

ИНСТРУКЦИЯ №5
ЗА БЕЗОПАСНО ПРОВЕЖДАНЕ НА ЧАСОВЕТЕ ПО
ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ /ФИЗКУЛТУРА/

Задължения на учителя по физическо възпитание за осигуряване безопасност на учениците

1. Да изисква, устройва и обзавежда салона и площадката със здрави, изправни и закрепени уреди, гимнастически постелки, подвижни съоръжения, масивна настилка на площадката

2. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние, особено внимание да обръща на скрипителните елементи /винтове, болтове, скоби/

3. Ежедневно преди започване на занятията, да извърши проверка и огледа на състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват

4. Да не допуска игри на уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука, или да се играе без гимнастически постелки. За увеличаване на триенето му ръцете или краката при игра на уреда, да се осигурява магнезий.

5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията, особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични упражнения и крият опасност от сблъсквания, падания и др.

6. Да оказва помощ при изпълнение на трудни и опасни елементи от упражненията и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити - прескоци, отскоци, игра на лост ,халки, греда и т.н

7. Да следи за физическото и психическо състояние на учениците и при наличие на отклонение от нормалното да не изисква изпълнение на трудни елементи

8. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора около мястото на попаденията

9. Физкултурните салони и площадки да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилка, разположение на уредите и др.

10. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ на пострадалия и да съобщава на директора на училището

.....

ИНСТРУКЦИЯ №6
ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В ЛАБОРАТОРИЯ

ЗАДЪЛЖЕНИЯ

За осигуряване на безопасни и здравни условия на труд на лицето заемащо длъжността учител /ръководител/ ори обучението в кабинет /лаборатория/

1. Да изисква, устрои и обзаведе кабинет /лабораторията/в пълно съответствие с изискванията на БХТ и ПО

2. В началото на всеки срок, преди започването на обучението в кабинета / лабораторията, /учителят да провери по утвърдената програма необходимия първоначален /общ/ инструктаж по БХТ и ПО с учениците и да го регистрира в кабинета за инструктажа, като попълва пълно и точно всички графи

3. Да запознава учениците с възможните последици в случай при неспазване на изискванията за безопасност или неизправни уреди
4. Изисква от ръководството на училището утвърдена инструкция за безопасна работа в кабинета, която окачва на видно достъпно за четене място
5. Да поддържа кабинета и хранилището към него според изискванията за БТХ и ПО
6. Да обучава учениците на правилно и безопасно провеждане на практическите занятия /опити/. Да дава ясни и недвусмислени указания и нареждания за безопасна работа в кабинета
7. Преди започване на знания с опит, предварително да попълни всичко необходимо в работната тетрадка за инструктаж по БТХ по ПО. Да провери състоянието и приборите, работните места, предпазните средства и всички друго необходимо за безопасна работа.
8. В самото начало на учебния час да прави необходимия инструктаж на учениците /по въпросите отразени в работната тетрадка/ за правилно и безопасно провеждане на опитите
9. По време на работа да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на използваните уреди и материали. При забелязване на неизправности в уредите, незабавно да ги изключва от действие. При неспазване на изискванията за безопасност от страна на учениците да взема съответните мерки, включително и отстраняване от дейност
10. Да създава навици у учениците сами,, преди започване /и по време/ на работа, внимателно да оглеждат състоянието на ползваните уреди, химикали и други което ползват При забелязване на нередности незабавно да уведомят учителя
11. Отговаря за безопасното протичане на лабораторните занятия.
12. Включва и изключва напрежението от работните ел. табла и контакти, само след съблюдаване на мерките за сигурност
13. Длъжен е строго да спазва нормативите за допустимото количество материали и условия, при които могат да се съхраняват в кабинета
14. Да не допуска оставане на учениците в кабинета без присъствието на учител.
15. При злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава за това на директора на учебното заведение.

ИНСТРУКЦИЯ №7

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ИЗВЪН УЧИЛИЩЕ

Участие в спортни състезания и турнири, в математически състезания, в олимпиади , туристически походи, абитуриентски балове извън гр. Козлодуй

Посочените, документи са необходими и за всички други неупоменати дейности, организирани извън училище с ръководители от СОУХристо Ботев"

ЗА ЕКСКУРЗИЯ И ЗЕЛЕНО УЧИЛИЩЕ :

1. Молба от всеки ръководител на групата да се представи на директора с искане на разрешение за участие в организираната дейност - срок 10 дни преди началото на дейността

2. Списък на участниците, заверен с оригинален подпис на ръководителя и Директора — срок 10 дни

3. Декларация от родителите на всеки ученик, участник в екскурзията за условията и реда за провеждане на отдиха.

Срок: 5 дни

4. План на екскурзията по дни, транспорт, маршрут, заверен с оригинален подпис на ръководителите и Директора - срок 10 дни

5. Искане за ползване на автобус от лицензирана фирма.

6. Подписана Заповед за назначаването като ръководител и задълженията като такъв съгласно длъжностна характеристика

7. Тетрадка с извършен писмен извънреден инструктаж за безопасно поведение на учениците по време на пътуването и престоя.

8. Преобладаващия брой ученици да са от един клас или от випуска

9. Групата на всеки ръководител да е от 15 ученика

При неспазване на горепосочените указания и изисквания ръководителите на екскурзията и зеленото училище няма да могат да осъществят планираната дейност

Всеки горепосочен документ /с изключение на декларациите от родителите и инструктажа/ да се представят в 3 екземпляра.

.....

ИНСТРУКЦИЯ №8 ЗА СПОРТНИ ДЕЙНОСТИ, ОЛИМПИАДИ СЪСТЕЗАНИЯ ИЗВЪН - ГР. КОЗЛОДУЙ

В срок 3 работни дни преди пътуването всеки ръководител подготвя за Директора :

1. Подписана заповед за назначаването като ръководител и задълженията като такъв съгласно длъжностна характеристика

2. Списък с участниците, заверен с оригинален подпис от ръководителя

3. Декларации от родителите на всеки ученик съгласно списъка

4. Тетрадка с извършен писмен извънреден инструктаж за безопасно поведение на учениците по време на пътуването и престоя

При неспазване на горепосочените указания и изисквания ръководителите няма да могат да осъществят планираната дейност

Всички горепосочени документи /с изключение на декларациите от родителите и инструктажа/ да се представят в 3 екземпляра.

.....

ИНСТРУКЦИЯ №9

ЗА ДЕЙНОСТ В СЛУЧАЙ НА ПОЖАР, АВАРИЯ ИЛИ ПРИРОДНО БЕДСТВИЕ

1. Да не се допуска паника и да се действа организирано и уверено.
2. При усещане на първите признаци на земетресение да не се напуска сградата самостоятелно от ученици или учители
3. Да се заемат местата до вътрешните стени или коридорите, които са сравнително по-устойчиви на въздействието.
4. След преминаване на първия трус незабавно да се изключат отоплителните и нагревателните уреди в класните стаи, канцелариите, коридорите, работилниците, кабинетите, лабораториите и други.
5. След преминаване на първия трус под ръководството на учителите, организирано, при спазване на плана за евакуация да се напуснат класните стаи.
6. Да се слиза само по стълбищата, без да се ползва асансьор.
7. След напускане на сградата да не се застава на разстояние по-малко от височината ѝ.
8. Задължително е спазването от всички - трудов колектив и ученици на противопожарната наредба, утвърдена от директора.
9. При възникване на пожар е необходимо да се уведомят незабавно органите на противопожарната охрана, като се посочи и адресът на училището.
10. Да се започне незабавно гасене на пожара с наличните противопожарни съоръжения.
11. Организирано и без паника да се евакуират учениците, при спазване на плана за евакуация и конкретната пожарна обстановка.
12. Задимен участък да се преминава с поставена на дихателните органи мокра кърпа.
13. Директорът на училището и учителите напускат последни училищната сграда, след извеждане на всички ученици.

14. При разрастване на пожара да се вземат мерки за спасяване на ценно имущество и документация.

15. При пристигане на противопожарните коли да се информират служителите на СПАБ за следното:

- има ли ученици, неизведени от класните стаи и къде, кои помещения са обхванати от огъня и къде се разпространява;

- местата за съхраняване на леснозапалими течности, документация, ценно имущество и други.

ГЛАВА ТРЕТА

Инструктажи и обучения по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана

1. Директорът на училището задължително с писмена заповед създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техният обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат- пом. д-р АСД, учител-ръководител

2. Инструктажите се провеждат от длъжностни лица с техническо или друго подходящо образование и съответен опит през време на работа.

3. Инструктажи за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд се провеждат от учители и от оторизирани лица, както и когато ученици, педагогически и непедагогически персонал или лица от други организации извършват самостоятелно или съвместно следните дейности:

- ремонт, монтаж и демонтаж на апарати и съоръжения;

- ремонт на различни видове инсталации - електрически, отоплителни, вентилационни, климатични, водопроводни и канализационни;

- строително-монтажни дейности на училищната сграда или двора на училището товаро-разтоварни или транспортни дейности.

4. Директорът на училището ежегодно организира форми за повишаване на знанията по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана на длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови и учебни процеси и на тези, определени да провеждат инструктажи.

5. С всички работници, служители и ученици да се проведат инструктажи за безопасни условия на възпитание, обучение и труд безопасните методи на работа.

6. Работниците и служителите, работата, на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на технически съоръжения, задължително да се инструктират, обучат и положат изпит по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

7. Директорът на училището да организира провеждането на периодично обучение и инструктаж по правилата за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
8. По отношение на организацията на инструктажите да се привлекат училищните настоятелства.
9. Задължително е документирането на проведените видове инструктажи.
10. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.
11. Контролът по спазването на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видовете инструктажи се осъществява от училищният директор.
12. Въвеждането, воденето, съхранението и контролът по документацията за дейностите, осигуряващи здравословни и безопасни условия на обучение и труд се изпълнява от упълномощено длъжностно лице - пом. - директор АСД

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Трудови злополуки

1. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.
2. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници или служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.
3. За всяка трудова злополука самият пострадад или най-близкият свидетел на злополуката незабавно уведомява училищния директор.
4. Трудовата злополука се установява от директора на учебното заведение с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване - в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.
5. Директорът на учебното заведение организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионални заболявания по установения в Република България ред.
6. Училищният директор незабавно уведомява РИО на МОМН, регионалните инспекции по труда, органите на МВР, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход трудови злополуки и тежки аварии.
7. Мерки за предотвратяване на трудовите злополуки и на общите и професионални заболявания се вземат от училищния директор.

ГЛАВА ПЕТА

Долекарска помощ

1. Да се ползват правилата, предназначени за обучение на работниците и служителите за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хора при трудовата им дейност, утвърдени от министъра на здравеопазването и министъра на труда и социалните грижи.
2. Спазването на Правилата за оказване на първа долекарска помощ утвърдени на основание чл. 276 ал. 1 и ал. 2 от КТ и влезли в сила от 01.01.95г. е задължително.
3. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави детето далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото в странично положение и да се повика веднага училищният лекар или медицинското лице, обслужващо училището. Да не се правят опити за ограничаване на гърчовите движения и свестяване /пръскане с вода и изкуствено дишане, които влошават състоянието на детето/, да се изнесе на свеж въздух пострадалият и да не се дават течности и вода през устата.
4. При настъпване на алергичен шок на мястото на инфектиране да се постави турникет.
5. Медицинското лице в училището обучава групи от класовете за оказване на първа долекарска помощ при токов удар, изгаряне, порезни рани и счупване на крайници.
6. При колапс да се напляска лицето и да се напръска с вода, да се дадат тонизиращи напитки или вода.
7. При травматизъм да се направи компресивна превръзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицинския специалист, като се отстраняват наблюдателите и се оставя! само двама преки свидетели на произшествието.
8. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.
9. При удар от електрически ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки - с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърнати настрани глава без възглавница и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване уста в уста или уста в нос.

ГЛАВА ШЕСТА

Пропусквателен режим

1. Училището в учебни дни се отваря в 6:30 часа и се затваря в 18:30 часа от дежурен чистач по график. Изключения се допускат само в случаи на организирани от училището родителски срещи и извънкласни дейности или след изрична писмена заповед на директора.
2. Всички външни лица - посетители се регистрират от pazач-невъоръжена охрана при влизането си в училищната сграда в специален Дневник на посетителите и посочват целта на посещението си. В дневника се посочва датата и часа на посещението, трите имена, представляваната от лицето организация/институция и часа на напускане на сградата.
3. Длъжностното лице по т.2 уведомява за посетителя директора на училището, пом директора по УД или търсеното лице.
4. При напускане на училищната сграда външните лица обявяват часа на напускането си.
5. Не се допускат в училищната сграда лица в явно нетрезво състояние или употребили наркотични вещества, а също и такива с хладно или друго оръжие.
6. Не се допуска в училищния двор присъствието на моторни привозни средства, в т.ч. мотопеди, мотоциклети.
7. В училищната сграда не се допускат ученици с ролери, велосипеди и обувки с шипове.
8. При влизане в училищната сграда учениците се легитимират с ученическа лична карта, а в случай на отсъствието и – с ученически бележник.
9. Не се допускат в училищната сграда ученици в неприличен външен вид съгласно Правилника за дейността на училището.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Термини и определения по охрана на труда

Индивидуално работно място - място, предназначено за работа на едно лице.

Постоянно работно място - работното място, където се намират работещите през по-голямата част от работното време.

Категория работа - работа според енергоразхода на организма.

Оптимална норма за вредност - най-благоприятната, най-подходящата стойност.

Допустима норма за вредност - стойност, до която не се предизвиква заболяване или отклонение в здравното състояние на работещите в хода на трудовата им дейност.

Вредни вещества - вещества, които постъпили в организма макар и в минимални количества, могат да доведат до различни по степен функционални разстройства или увреждания на тъкани или органи.

Пределно допустими концентрации - на дадено вредно вещество във въздуха на работната среда е най-високата допустима концентрация, която не предизвиква заболявания или отклонения в здравното състояние.

Охрана на труда - система от нормативни актове и съответстващите им социално-икономически, организационни, технически и хигиенни мероприятия и средства, които осигуряват безопасността, запазването на здравето и работоспособността в процеса на труда.

Условия на труд - съвкупност от фактори на производствената среда, оказващи влияние на здравето и работоспособността на човека.

Безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд - обхваща както материални, така и нематериални условия, които предотвратяват и отстраняват вредното въздействие в работната среда при реализиране на трудовата дейност:

Материалните условия на възпитание, обучение и труд са безопасни, когато позволяват учебният и трудовият процес да се осъществи така, че да бъде опазен физически човекът от вредното външно въздействие върху него, а здравословни, ако позволяват нормално функциониране на човешкия организъм при пребиваване в работна среда;

Нематериалните условия, към тях се отнасят инструктажът, обучението, дисциплината, квалификацията, правоспособност, умения, опит, възможност и други.

Безопасност на труда - състояние на условията на труд, при които е изключено въздействието на опасни и вредни производствени фактори върху работещите.

Техника на безопасност - система от организационни и технически мероприятия и средства, които предотвратяват въздействието на опасни производствени фактори върху работещите.

Изисквания за безопасност на труда - изисквания, определени в нормативните актове, нормативно-техническата документация, правила или инструкции, изпълнението на които осигурява безопасността на работещите.

Професионално заболяване - заболяване, причинено от въздействието на вредни условия на труд.

Работодател - по смисъла на тази наредба е директорът на учебното заведение

Длъжностно лице - е работник или служител, на когото е възложено да упражнява ръководство на трудовия процес /учебно-възпитателния/ в учебното заведение.

Електрическа уредба - съвкупност от технологично комплектовани и монтирани електрически машини, съоръжения и апарати или част от тях за производство, преобразуване, предаване, разпределение и консумиране на електрическа енергия.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилникът за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище се издава на основание ЗЗГУТ и на чл. 5 ал. 1 от Инstrukция на МОН обнародвана в ДВ бр. 61 от 1996 г.
2. Настоящият правилник влиза в сила от началото на учебната 2015/2016 година с решение на общо събрание – Протокол №19 / 14.09.2015 г.
3. Указания за прилагане на правилника се дават от назначеното със заповед на директора длъжностно лице- завеждащ АС.
4. За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище е задължително спазването на настоящия правилник, както и на Наредба № 7 от 15.08.2005г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи и Наредба № 15 от 31.05.1999г. на МТСП и МЗ.
5. Контролът по спазването на правилника се осъществява от директора на учебното заведение.

НИКОЛИНКА ТОДОРОВА

Директор на СОУ „Христо Ботев”